

hatunk: például kerámiát, vagy rajzolt, bekeretezett könyvillusztrációkat, amelyeket Békéscsabán láttunk.)

— Nagyon tetszett, hogy — különösen Csepelen — a könyvtárosi ötletesség szép könyvtárbelső és néhány célszerű bútortermett. De általában kifogásoljuk, hogy a könyvtárosok e tevékenységükhöz nagyon kevés központi segítséget kapnak és sokat kénytelenek kísérletezni, noha nyilvánvaló, hogy ilyen esetben minden egyes „szakmai botlásnak” súlyos anyagi következménye van. Mennyivel előbbre lennénk, ha például az IFÉRT kevésfajta és erősen konzervatív bútorai he-

lyett bizonyos áldozatok árán újakat tervezetett és gyártatott volna. Nem lehet tehát eléggé megdicsérni azokat a könyvtárosokat, akik — miután hosszú, hosszú ideig hiába várakoztak a központi segítségre — maguk fogtak a tervezéshez. Úgy tudjuk, hogy Lipták Pál Békéscsabán foglalkozik különböző bútorterveket és berendezési ötleteket tartalmazó kiadvány összeállításával, egy másik ilyenfajta munka pedig már a kezünkben is van. Íme, bemutatjuk *Szita Ferenc* kaposvári megyei könyvtárvezetőhelyettes hasznos kis füzetének címlapját.

Gerő Gyula

MIÉRT KEVÉS A KÖNYV SPANYOLORSZÁGBAN!

A *Die Presse* című jobboldali osztrák lap érdekes adatokat közöl a spanyol könyvtermésről és könyv kultúráról. Ezek szerint a Franco-Spanyolországban egy főre évi átlagban fél kötetnyi könyvvásárlás jut. (Még a Horthy-Magyarországon is körülbelül 1 kötet jutott egy főre 1938-ban. Napjainkban, 1961-ben pedig már 4 kötetet vásárolnak a szocialista Magyarországon.) Sajtótermékekre évente mintegy 30 pezétát költenek fejenként a spanyolok, ami nyomorúságos összeg.

A barcelonai iskolásgyerekek körében végzett felmérés szerint a családok 41 százalékának 25 darabnál kevesebb könyve van, és csak a kérdezettek 2 százaléka rendelkezik 100 kötetet meghaladó házikönyvtárral. (A Móra Kiadó által kibocsátott ifjúsági olvasónaplók adatai szerint a könyvolvasó gyerekek családjában átlagosan 100 kötetnyi könyv található, de nem ritka az 5—600 kötetes házikönyvtár sem.)

Feljegyezték, hogy II. Hakim cordovai kalifasága idején ennek a városnak 400 000 kötetes állami könyvtára volt, sőt további 70 könyvtár is működött a város falai között. A mai Cordovában egyetlen közkönyvtár szerénykedik, melynek 13 000 kötetnyi állományából is mintegy 8—9000 használaton kívül van. Spanyolország 9212 városában és községében összesen csak 668 nyilvános könyvtár működik. Ezek könyvállománya nyolcmillió kötet, tehát minden negyedik lakosra jut egy könyv. A valóságos helyzet még rosszabb, mert e számokban szerepelnek az egyetemi és hasonló jellegű könyvtárak adatai is, a közkönyvtárak pedig elavultak, legtöbbjük könyvei még a kolostorok szekularizálásának idejéből származnak. A hatszázezer lakosú Valencia nyilvános könyvtára gazdagság szerint negyedik az országban: állománya 5150 kötet.

A könyvkiadás is kénytelen szerény mértékkel mérni. Ugyan a kiadók száma nagy: például Barcelonában 235, Madridban pedig 222 kiadó működik, de a példányszámok alacsonyok és az összkiadványszám is csekély. Az ötvenes évek elején a sok kiadó együttvéve is csak mintegy 5000 új könyvet jelentetett meg. Az utóbbi években bizonyos élénkülés észlelhető, tavaly például a kiadványok száma 7000 körül volt, azonban ez az emelkedés elsősorban azzal magyarázható, hogy növekszik a Dél-Amerikába irányuló könyvexport. Az exportból eredő devizabevételek lehetővé tesznek a kiadók számára bizonyos technikai fejlesztést, ezzel a könyvek alaki színvonalának emelését is.

A *Die Presse* felteszi a kérdést: mi az elszomorító helyzet oka? Először az állítólagos spanyol nemzeti jellemvonásokban keres magyarázatot: szerinte ugyanis a spanyolokra az önelégült közöny a jellemző, másrészt a spanyol vérmérséklet jobban kedveli a látványosságokat, mint az olvasást. E nacionalista előítélet azonban nem lehet magyarázat, s ezt az osztrák lap cikkírója is érzi, amikor elismeri, hogy az egyik döntő tényező az analfabetizmus, amely egyes adatok szerint 9, más források szerint viszont 18 százalékos. De a legfontosabból, amely magának az írástudatlanságnak is oka, nem emlékezik meg a *Die Presse*: arról a hallatlan nyomorról, amely az elfogulatlan polgári utazókat is megdöbbeníti Spanyolországban, és amelytől még az értelmiségiek, sőt a katonatisztek is csak másodállás vállalása révén tudnak szabadulni. Erről azonban nem is kell beszélnie a jobboldali lapnak, beszélnek a spanyolországi sztrájkok.

G a d ó G y ö r g y